ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑΛ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ Η ΦΥΣΗ

Α. Μη λογοτεχνικό κείμενο

Η ελληνική φύση

Το διασκευασμένο κείμενο «Η ελληνική φύση» προέρχεται από το έργο του Κωνσταντίνου Τσάτσου (1899-1987) «Πριν από το ξεκίνημα» και αντλήθηκε από την ενότητα «Οι ελληνικοί τόποι και τα μνημεία τους» του «Φωτόδεντρου[1]».

Η φύση έχει ποικίλες όψεις· όλες όμως συνοψίζονται σε δύο βασικούς τρόπους. Μια φορά, η φύση στέκεται απέναντί σου· σου αντιστέκεται. Κάποτε μάλιστα σου είναι και εχθρική. Είναι ό,τι εσύ δεν είσαι. Μια άλλη φορά η φύση σε αγκαλιάζει, σχεδόν συγχωνεύεται μαζί σου. Είναι λιγότερο απέναντί σου και περισσότερο μέσα σου. Αντί να τη φοβάσαι σαν μια ανίκητη τεράστια εχθρική δύναμη, συναδελφώνεται μαζί σου και συνομιλεί μαζί σου. Δεν είναι το «έτερον[2]» της ψυχής του ανθρώπου· είναι μια όψη του ανθρώπου του ίδιου.

Σε αυτή την τελευταία κατηγορία ανήκει και η ελληνική φύση, στα μέρη της τα πιο χαρακτηριστικά, σε αυτά ιδίως που την ξεχωρίζουν από κάθε άλλη φύση. Η ελληνική φύση γίνεται ένα στοιχείο της ψυχής μας. Γίνεται νόμος της ψυχής μας. Η ελληνική φύση είναι ελληνικός νόμος· ο βασικός νόμος της ελληνικής ψυχής. Από αυτόν τον νόμο προκύπτει το βασικό νόημα και κάθε ελληνικής ψυχής, γενικά της ελληνικής ζωής: το μέτρο· το μέτρο στα φυσικά μεγέθη, στις φυσικές δυνάμεις και στις ψυχικές εντάσεις. Ο νόμος αυτός κάνει τα πάντα στην ελληνική φύση εποπτεύσιμα[3]· το φέρνει στα μέτρα του ανθρώπου. Το τιτανικό, το γιγάντιο υπάρχει μόνο ως αντίθεση. Εδώ όλα τα συλλαμβάνει το μάτι, τα ελέγχει· γιατί όλα φαίνονται. Ο νόμος του μέτρου ανεβάζει την ελληνική φύση στο άπλετο φως. Η ελληνική φύση είναι από φως. Οι φωτισμοί της δημιουργούν το κάλλος της.

Τα γενικά αυτά γνωρίσματα τα αναγνωρίζεις διάσπαρτα παντού, όσο περιδιαβάζεις τον ελληνικό χώρο και όσο και αν έχει ο χώρος αυτός ποικίλες όψεις. Γιατί η Ελλάδα κάθε πενήντα μίλια είναι ένας άλλος κόσμος. Άλλες γραμμές βουνών, άλλα χρώματα, άλλη

---

1 "Φωτόδεντρο": επίσημη πλατφόρμα του Υπουργείου Παιδείας με ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό

2έτερον: άλλο, διαφορετικό

3εποπτεύσιμα: που μπορεί κάποιος να εποπτεύει/ να βλέπει, ελεγχόμενα

σύσταση της γης, άλλη πανίδα, άλλη ψυχή. Και ενώ αποτελείται από ένα πλήθος μικρόκοσμων, είναι και μια αδιαίρετη ενότητα, από όλους τους άλλους φυσικούς κόσμους ριζικά διαφορετική· ενιαία στην ποικιλία της. Και τούτη η ποικιλία πληθαίνει ακόμα περισσότερο, όταν σκεφτεί κανείς ότι η ελληνική φύση δεν είναι μόνο από γη, αλλά και από θάλασσα, ότι τα δύο αυτά στοιχεία είναι μέσα της σφιχτοδεμένα, έτσι που ορίζοντας ελληνικός δύσκολα νοείται χωρίς καμιά γαλάζια χαραμάδα θάλασσας, χωρίς ένα νησί, χωρίς ένα βράχο στημένο ενάντια στα κύματα, χωρίς κάποιο κομμάτι γης που να αγκαλιάζει το πέλαγος. Η ελληνική φύση είναι γη και θάλασσα, διότι είναι προπαντός αυτό που ενώνει τα δύο αυτά στοιχεία: ουρανός.

Α3.Ο συγγραφέας υμνεί τη φυσική ομορφιά του ελληνικού τοπίου. Στην εποχή μας, όμως, διακρίνουμε σε διάφορα μέρη της Ελλάδας έλλειψη σεβασμού προς το περιβάλλον. Αυτό διαπιστώνεις κι εσύ, όταν έπειτα από αρκετά χρόνια επισκέπτεσαι ξανά έναν τόπο, τον οποίο θυμόσουν ως ονειρεμένο. Με λύπη σου βλέπεις ότι το τοπίο έχει καταστραφεί λόγω της άναρχης οικοδόμησης ή/και της βιομηχανοποίησης. Τους προβληματισμούς και τα συναισθήματά σου σχετικά με το φαινόμενο αυτό καταθέτεις σε επιστολή (200-250 λέξεις) που αποστέλλεις στον δήμαρχο, με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Μονάδες 25

Β. Λογοτεχνικό κείμενο

ΟΡΦΕΑΣ ΠΕΡΙΔΗΣ (1957-)

«Ο Ρομπέν των καμένων δασών»

Το τραγούδι «Ο Ρομπέν των καμένων δασών», σε στίχους και μουσική του τραγουδοποιού Ορφέα Περίδη, ανήκει στον πρώτο του δίσκο με τίτλο «Αχ, ψυχή μου φαντασμένη» (1993).

Γεννήθηκα μες στην κοιλιά του τσιμεντένιου δράκου,
που από το στόμα του ξερνάει τις φλόγες του θανάτου.
Στένεψε ο κόσμος, στένεψε, στένεψε το μυαλό μου
η πολιτεία πιο μικρή απ' το δωμάτιο μου.

Σπίτι, τους φίλους, τη δουλειά, όλους θα τους αφήσω,
δίχως βοήθεια καμιά, μόνος θα πολεμήσω.

Θα πάρω κράνος διχτυωτό απ' το Μοναστηράκι,
θα βάλω πάνω ένα φτερό μαύρο από κοράκι,
θα πάρω φτυάρι και κασμά και πετσετέ φουλάρι,
θα πάρω δρόμους και βουνά πάνω σ' ένα μουλάρι.

Είμ' ο Ρομπέν των καμένων δασών
και των πολυκατοικιών.

Γεννήθηκα μέσα στη γη μια ντάλα μεσημέρι
και σε πλατεία φύτρωσα, σ' ένα μικρό παρτέρι.
Στένεψε ο κόσμος, στένεψε, στέρεψε η έμπνευσή μου,
ο αέρας μου λιγότερος απ' την αναπνοή μου.
Είμ' ένα φαλακρό βουνό, γη καταπατημένη,
μπουλντόζα ακυβέρνητη, από κλωστή δεμένη.

Είμαι εδώ, δεν είμαι εδώ, δεν ξέρω, δεν κρατιέμαι,
θηρίο είμαι ακέφαλο, θηρίο που καταριέμαι.
Φτάνει ως εδώ, βγάλτε για μένα ένα νόμο,
βάλτε με να περνάω γέρους απ' το δρόμο…

Είμ' ο Ρομπέν των καμένων δασών
και των πολυκατοικιών.

Β3. Να επιλέξεις <u>ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα</u> παραγωγής λόγου. Να καταγράψεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. Πώς περιγράφει τις συνθήκες της ζωής του στην πόλη ο στιχουργός και ποια συναισθήματα τού προκαλούν; Συμμερίζεσαι τις ιδέες του;

ή

2. Να υποθέσεις ότι παίρνεις συνέντευξη από τον Ορφέα Περίδη με αφορμή το τραγούδι του «Ο Ρομπέν των καμένων δασών». Να καταγράψεις τις ερωτήσεις που θα του έθετες και τις απαντήσεις που θεωρείς ότι θα σου έδινε.

Μονάδες 25